

Druk Nr 42/2014
Projekt z dnia 25 marca 2014r.

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ w ŁODZI
z dnia**

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu działań na rzecz osób
z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020”.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, 645 i 1318), w związku z art. 91 i art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 i 645) oraz art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244 i Nr 291, poz. 1707, z 2012 r. poz. 986 i 1456 oraz z 2013 r. poz. 73, 675, 791, 1446 i 1645), Rada Miejska w Łodzi

uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020”, zwany dalej Programem, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Prezydent Miasta Łodzi przedkłada Radzie Miejskiej w Łodzi roczne sprawozdania z realizacji Programu w terminie do końca I półrocza każdego roku.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Łodzi.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodnicząca
Rady Miejskiej w Łodzi**

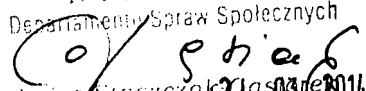
Joanna KOPCIŃSKA

Projektodawcą jest
Prezydent Miasta Łodzi

24.03.2014

WICEPREZYDENT MIASTA

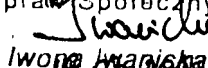

Krzysztof Piątkowski

DYREKTOR
Departamentu Spraw Społecznych

Ewa Szczyżak 24.03.2014

RZECZNIK OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
ZASTĘPCY DYREKTORA
Wydziału Zdrowia
i Spraw Społecznych

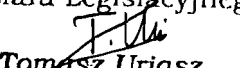
19.03.2014

Ewa Szczyżak

Iwona Brania 19.03.2014

Radca Prawny

mgr Wiesław Rymiszewski

p.o. KIEROWNIKA
Oddziału Legislacyjnego

Tomasz Urjasz
19.03.2014r.

URZĄD MIASTA ŁODZI
DEPARTAMENT FINANSÓW PUBLICZNYCH
WYDZIAŁ BUDŻETU
ul. Sienkiewicza 5, 90-113 Łódź
(1)

Łódź, dn. 20 . 03 . 2014 r.

DSS-ZSS-II.524.1.2014

Pan

Robert Kowalik

Dyrektor

Wydziału Zdrowia

i Spraw Społecznych

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 marca 2014 roku w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020” oraz ze względu na informację ujętą w uzasadnieniu, iż program nie wywołuje dodatkowych skutków finansowych dla Miasta, Wydział Budżetu nie wnosi uwag do powyższego programu.

**DYREKTOR
WYDZIAŁU BUDŻETU**

Małgorzata Wojtczak

Załącznik
do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Łodzi
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
W MIEŚCIE ŁODZI W LATACH 2014-2020**

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Charakterystyka zbiorowości osób z niepełnosprawnościami w Łodzi	4
III. Podstawa „Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020”	10
IV. Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020	12
1. Cele Programu	12
1.1. Cel główny	13
1.2. Cele szczegółowe	13
1.2.1. Rehabilitacja zawodowa	13
1.2.2. Rehabilitacja społeczna	19
1.2.3. Edukacja	23
1.2.4. Rozwój infrastruktury Miasta zintegrowany z potrzebami osób z niepełnosprawnościami	28
1.2.5. Formy pomocy społecznej	31
1.2.6. Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami	36
2. Finansowanie Programu	39
3. Podmioty uczestniczące w Programie	40
V. Monitoring	41
VI. Zakończenie	42

I. Wstęp

Do chwili obecnej nie powstała jedna, powszechnie akceptowana definicja niepełnosprawności. Światowa Organizacja Zdrowia oraz sygnatariusze Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych przyjęli, że do osób niepełnosprawnych zalicza się osoby z długotrwałą, obniżoną sprawnością fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w interakcji z różnymi barierami może ograniczać ich pełne i efektywne uczestnictwo w życiu społecznym na równych prawach z innymi obywatelami.

W dniu 6 września 2012 r. Prezydent RP ratyfikował Konwencję ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, dokument normujący zagadnienia związane z niepełnosprawnością.

Konwencja zwraca uwagę na przełamywanie barier uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym samodzielne funkcjonowanie i pełny udział we wszystkich sferach życia społecznego. Dotyczy też dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji, komunikacji w tym systemów informacyjno-komunikacyjnych, prawa do swobodnego wypowiedzania się, ale przede wszystkim poszanowania przyrodzonej godności, autonomii osoby, w tym swobody dokonywania wyborów i poszanowania niezależności.

Ze względu na obowiązujące w Polsce orzecznictwo (ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), za niepełnosprawną uważa się osobę trwale lub okresowo niezdolną do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Według danych ze spisu powszechnego przeprowadzonego w 2002 r. w Łodzi mieszkały 108 253 takie osoby. Zmagają się one z wieloma problemami wynikającymi najczęściej z niedostosowania otoczenia do ich specyficznych potrzeb. Do głównych utrudnień należą bariery architektoniczne, społeczne oraz psychiczne. Wsparcie i pomoc w pokonywaniu owych barier jest niezbędna dla funkcjonowania osób niepełnosprawnych w podstawowych rolach społecznych, tym bardziej, iż bariery architektoniczne stanowią przeszkodę w kontakcie osoby niepełnosprawnej ze światem zewnętrznym, utrudniają jej wyjście z domu, poruszanie się po mieście i załatwianie spraw należących do sfery życia codziennego.

Z kolei często spotykany brak akceptacji osób niepełnosprawnych, niezrozumienie ich potrzeb i możliwości, rodzi, z jednej strony, bariery społeczne, przejawiające się m.in. w postaci stereotypów czy uprzedzeń, z drugiej zaś, bariery psychiczne, rzutujące negatywnie na życie niepełnosprawnych i ich rodzin.

Bariery architektoniczne, społeczne i psychiczne przyczyniają się łącznie do powstawania barier edukacyjnych, odpowiadających za przedwczesną rezygnację dzieci

i młodzieży niepełnosprawnej z nauki, w tym na wyższym poziomie. W konsekwencji, późniejsze trudności ze znalezieniem pracy, na jakie napotykają niepełnosprawni, dodatkowo się powiększają.

Program ma na uwadze stworzenie warunków do pełnej akceptacji osób niepełnosprawnych poprzez usuwanie wymienionych powyżej trudności. Założenie takie jest zgodne z art. 9 Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych, który taką dostępność definiuje jako umożliwienie osobom niepełnosprawnym na równych zasadach z innymi obywatelami samodzielnego dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także do innych urządzeń i usług, powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych. Ta dostępność ma umożliwić osobom z niepełnosprawnościami niezależne życie i pełny udział we wszystkich sferach życia. Aby było to możliwe, koniecznym jest oddziaływanie na mieszkańców poprzez budzenie w nich świadomości w zakresie potrzeb i praw osób z niepełnosprawnościami. Konsekwencją społecznego włączania osób z niepełnosprawnościami będzie stworzenie miasta przyjaznego wszystkim jego mieszkańcom.

II. Charakterystyka zbiorowości osób z niepełnosprawnościami w Łodzi

Ostatnie pełne dane, dotyczące liczby osób z niepełnosprawnościami w Polsce pochodzą z narodowego spisu powszechnego przeprowadzonego w Polsce w 2002 r.

W populacji łódzian wynoszącej na koniec 2002 r. 786 000 mieszkańców, były 108 253 osoby niepełnosprawne, a zatem ich udział wynosił 13,8 %. Według wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) prowadzonego przez GUS, liczba osób niepełnosprawnych systematycznie spada. W Łodzi na koniec 2012 r. na 718 960 mieszkańców były 72 963 osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, a zatem ich udział w zbiorowości wynosił 10,12 %.

Na ten wysoki odsetek niepełnosprawnych miało wpływ szereg czynników. Warto przypomnieć najważniejsze. Po pierwsze, Łódź przez ponad sto pięćdziesiąt lat była miastem o przewadze przemysłu włókienniczego. Kobiety pracowały w ciężkich warunkach a system opieki zdrowotnej pozostawiał wiele do życzenia, skutkowało to zwiększeniem liczby niepełnosprawnych zarówno wśród robotników, jak i ich potomstwa.

Po drugie, obecna sytuacja gospodarcza Polski w większym stopniu niż w innych metropoliach, wpłynęła na pogorszenie warunków życiowych mieszkańców Łodzi. Wysokie bezrobocie, emigracja młodych, a więc zwykle zdrowych, osób w celu zarobkowym, ubóstwo wielu rodzin, alkoholizm i inne patologie społeczne sprzyjały systematycznemu pogarszaniu stanu zdrowia, a tym samym, powstawaniu niepełnosprawności. W ostatnich latach notujemy niekorzystną tendencję „starzenia się populacji” oraz ujemny przyrost naturalny, co znacząco musi modyfikować politykę władz Miasta wobec niepełnosprawności wynikających z wieku łódzian. W grudniu 2012 r. Łódź zamieszkiwało 168 496 osób w wielu poprodukcyjnym. Zgodnie z przewidywaniami GUS w roku 2015 w Polsce zamieszkiwać będzie ok. 6 mln obywateli powyżej 65 roku życia przy spadku populacji do 38 016 000 osób. W kolejnych latach liczba ta będzie systematycznie wzrastać, odpowiednio 6 954 000 obywateli w roku 2020 przy ogólnej populacji 37 830 000. Ten wzrost ilości osób w podeszłym wieku w stosunku do ogółu populacji jest istotnym czynnikiem mającym wpływ na planowanie działań związanych z ograniczeniem skutków niepełnosprawności, która jest silnie związana z wiekiem obywateli. Ogólnopolskie prognozy demograficzne dotyczą też mieszkańców naszego Miasta i są tym groźniejsze, iż od wielu lat obserwujemy w Łodzi ujemny przyrost naturalny na poziomie minus 4 200 osób (minus 5,8% w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców). Szacuje się, że w roku 2020 będzie ok. 671 151 łódzian, z czego 161 232 stanowić będą mieszkańcy powyżej 65 roku życia.

Osoby, u których w wyniku pracy nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia, są badane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Uzyskanie stosownego orzeczenia pozwala im na pobieranie świadczenia rentowego, którego wysokość zależy od stopnia niezdolności do pracy i stażu pracy.

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności rozpatruje wnioski do celów pozarentowych i wydaje orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W 2013 r. wydano 12 679 orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

W Polsce wyróżniamy dwa odrębne systemy orzecznictwa o stopniu niepełnosprawności oraz o niezdolności do pracy.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, dorosłym osobom o naruszonej sprawności organizmu można przyznać – do celów pozarentowych – jeden z trzech stopni niepełnosprawności, a mianowicie: lekki, umiarkowany bądź znaczny.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej

i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Natomiast, aby uzyskać świadczenie rentowe niezbędne jest orzeczenie w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, 1717 i 1734), gdzie za niezdolną do pracy uważana jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu:

- całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy;
- częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, wydane do celów rentowych, równoważne jest z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Całkowitej niezdolności do pracy odpowiada umiarkowany stopień niepełnosprawności, a częściowej niezdolności do pracy – lekki stopień niepełnosprawności.

W 2013 r. w Łodzi liczba orzeczeń wydanych osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności wyniosła w 2013 r. – 2 214, ze stopniem umiarkowanym – 5 620 z lekkim – 3 823. Na przestrzeni lat 2008-2013, w zależności od przyczyny niepełnosprawności, ilość wydanych orzeczeń kształtowała się następująco:

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności							
– osoby powyżej 16 roku życia –							
Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	01-U upośledzenie umysłowe	82	102	96	83	73	177
2	02-P choroby psychiczne	1 320	1 558	1 453	1 813	1 471	1 685
3	03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	2 083	2 240	1 782	1 651	920	1 449
4	04-O choroby narządu wzroku	703	764	648	782	440	656
5	05-R upośledzenia narządu ruchu	6 690	7 098	6 364	6 411	2 966	5 292
6	06-E epilepsja	322	405	370	392	167	341
7	07-S choroby układu oddechowego i krążenia	6 120	6 327	5 312	5 376	2 901	4 238
8	08-T choroby układu pokarmowego	714	896	756	773	375	589
9	09-M choroby układu moczowo-płciowego	417	468	394	411	192	378
10	10-N choroby neurologiczne	2 169	2 399	2 256	2 461	1 529	2 273
11	11-I inne	2 363	2 716	2 058	2 216	1 123	2 112
12	12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	10	8	9	28
Razem		22 983	24 973	21 499	22 377	12 166	19 218

Jak wskazują dane z kilku ostatnich lat największą grupę niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia stanowią osoby z kodem 05-R, 07-S, oraz 10-N.

Dzieci i młodzież przed ukończeniem 16 roku życia zostają zaliczone do osób niepełnosprawnych, jeśli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującego konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku. Liczba wydanych orzeczeń osobom przed 16 rokiem życia wyniosła w Łodzi w 2013 r. 1 112. Na przestrzeni lat 2008-2013, w zależności od przyczyny niepełnosprawności, ilość wydanych orzeczeń kształtowała się następująco:

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności – osoby przed 16 rokiem życia –							
Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	01-U upośledzenie umysłowe	67	63	78	60	85	76
2	02-P choroby psychiczne	63	61	38	54	60	56
3	03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	55	43	37	59	66	64
4	04-O choroby narządu wzroku	59	64	43	69	62	48
5	05-R upośledzenia narządu ruchu	84	123	83	121	114	105
6	06-E epilepsja	99	79	84	110	94	55
7	07-S choroby układu oddechowego i krążenia	664	552	362	501	468	478
8	08-T choroby układu pokarmowego	28	32	26	35	36	25
9	09-M choroby układu moczowo- -płciowego	29	36	33	24	36	23
10	10-N choroby neurologiczne	165	155	169	188	197	153
11	11-I inne	217	213	168	193	203	178
12	12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	40	54	93	96
Razem		1 530	1 421	1 161	1 468	1 514	1 357

- wśród dzieci największą grupę stanowią te z kodem 07-S, 11-I, 05-R oraz 10-N.

Przy kwalifikowaniu do znacznego, umiarkowanego i lekkiego stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez:

1. upośledzenie umysłowe,
2. choroby psychiczne,
3. zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
4. choroby narządu wzroku,
5. upośledzenia narządu ruchu,
6. epilepsję w postaci nawracających napadów padaczkowych, spowodowanych różnymi czynnikami etiologicznymi lub wyraźnymi następstwami psychoneurologicznymi,
7. choroby układu oddechowego i krążenia,
8. choroby układu pokarmowego,
9. choroby układu moczowo-płciowego,
10. choroby neurologiczne,
11. choroby narządów wydzielania wewnętrznego o różnej etiologii, choroby układu krwiotwórczego o różnej etiologii i inne.

12. całościowe zaburzenia rozwojowe

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się do celów:

- zasiłku pielęgnacyjnego,
- zasiłku stałego,

a także

- szkoleniowych,
- odpowiedniego zatrudnienia,
- korzystania z rehabilitacji,
- korzystania z systemu pomocy społecznej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji,
- korzystania z ulg i uprawnień na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 i 1448, z 2013 r. poz. 700, 991, 1446 i 1611 oraz z 2014 r. poz. 312), ze względu na ograniczenia sprawności ruchowej,
- korzystania z innych ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów (np. ulgi telekomunikacyjne, prawo do zamieszkania w oddzielnym pokoju),
- uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego

Wobec braku szans na podjęcie pracy, osoby z orzeczeniem niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym, nieposiadające żadnych dochodów, stają się najczęściej podopiecznymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi, który wypłaca im zasiłek stały. W Łodzi w 2013 r. zasiłek taki otrzymywały 5 792 osoby niepełnosprawne, natomiast uprawnionych do zasiłku pielęgnacyjnego było 12 956 osób, z czego 2 639 stanowiły dzieci, czyli osoby, których niepełnosprawność powstała przed 16 rokiem życia.

Należy podkreślić, iż osoby niepełnosprawne najczęściej otoczone są rodziną, która wspiera je i pomaga w codziennym życiu. Dlatego też pomoc władz lokalnych musi być kierowana nie tylko do osób niepełnosprawnych, ale także do ich rodzin.

Istnieje jeszcze orzecznictwo o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, o którym mowa w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403, 1623 i 1650), a także orzecznictwo dla służb mundurowych regulowane trzema ustawami: ustawą z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz. 648, z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 113, poz. 745 oraz z 2012 r. poz. 118), ustawą z dnia 10 grudnia 1993 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 r. poz. 666, 675, 1355, 1623 i 1717) oraz ustawą z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 r. poz. 667, 675, 1623 i 1717).

Tak więc, na przykładzie przytoczonych w tym dziale rodzajów orzecznictwa, widać, jak trudnym jest oszacowanie skali niepełnosprawności na danym obszarze. Możliwość posiadania przez osobę niepełnosprawną więcej niż jednego orzeczenia stanowi dodatkowe utrudnienie w ocenie faktycznego stanu. Opracowując Program posiłkowano się wszelkimi dostępnymi danymi, aby jak najdokładniej zobrazować problem.

III. Podstawa „Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020”

Normy prawne, zawarte w polskim i międzynarodowym ustawodawstwie, stwarzają podstawy dla działań zmierzających do równouprawnienia oraz pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w uchwalonej w dniu 1 sierpnia 1997 r. Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. Nr 50, poz. 475) zobligował Rząd RP i władze samorządowe do podjęcia działań mających na celu urzeczywistnienie praw osób niepełnosprawnych, wynikających z Konstytucji, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego. Ponadto Sejm stwierdził, iż osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Realizacji tego podejścia na szczeblu lokalnym ma służyć powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Wymóg taki został zawarty w art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i dotyczy także Łodzi, jako miasta na prawach powiatu.

Program ma na uwadze doskonalenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, z uwzględnieniem działań włączających i wyrównujących szanse osób niepełnosprawnych, zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę w dniu 6 września 2012 r. Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych. Dokumentem, który określa jak dążyć

do stworzenia społeczeństwa i środowiska otwartego dla wszystkich, opartego na prawach człowieka.

Dla skutecznej realizacji celów określonych w „Powiatowym programie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020” niezbędna jest współpraca władz Miasta z głównym partnerem, jakim jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Planowane działania Miasta są zgodne ze „Strategią rozwiązywania problemów społecznych w mieście Łodzi na lata 2011-2015” przyjętą uchwałą Nr XXIX/524/11 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 28 grudnia 2011 r. oraz wpisują się w Strategię Rozwoju Miasta Łodzi 2020+.

Zadania powiatu realizowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Zadania powiatu w zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych określone są w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z ustawą do zadań powiatu należy:

1. opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej,
 - b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
 - c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;
2. współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów, o których mowa w pkt. 1;
3. udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów, o których mowa w pkt. 1, oraz rocznej informacji z ich realizacji;
4. podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;
5. opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
6. współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;
7. finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu;

8. dofinansowanie:

- a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- e) rehabilitacji dzieci i młodzieży,
- f) usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika;

9. dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;

10. pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, tj:

- a) przyznawanie środków, o których mowa w art. 12a;
- b) realizacja zadań, o których mowa w art. 26, art. 26d i art. 26e;
- c) zlecanie zadań zgodnie z art. 36;

11. kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej;

12. współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów;

13. doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne;

14. współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

Finansowanie ww. zadań pochodzi z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, budżetu rządowego i samorządowego.

IV. Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020

1. Cele Programu

Dążenie do poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnościami oraz stworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym stanowi punkt wyjścia

do sformułowania Programu. Jego kluczowe elementy to cel główny oraz cele szczegółowe, które pozwalają ukierunkować długofalowe działania Miasta na rzecz osób niepełnosprawnych.

1.1. Cel główny

Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie im warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a także kształtowanie wobec nich pozytywnych postaw społecznych. Powszechnym powinno stać się przekonanie, że osoby niepełnosprawne mają prawo do samodzielnego i aktywnego życia oraz korzystania z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli. Mają też prawo do uzyskania środków koniecznych do wyrównania szans w korzystaniu z przysługujących im praw. Wszelkie działania na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być podejmowane z poszanowaniem suwerenności i godności jednostki.

1.2. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe obejmują rehabilitację zawodową, społeczną, pomoc społeczną oraz przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych. Osobie niepełnosprawnej powinno zapewnić się szeroki zakres usług rehabilitacyjnych, które pozwoliłyby na rozwiązanie jej problemów i zaspokojenie potrzeb. Ważne jest przy tym, aby cele szczegółowe były powiązane ze sobą. Rehabilitacja osoby niepełnosprawnej nie może ograniczać się jedynie do rehabilitacji np. zawodowej. Winna posiadać całościowy charakter, a więc uwzględniać także komponent społeczny, medyczny i psychiczny. Program zakłada kompleksowe podejście do działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

1.2.1. Rehabilitacja zawodowa

Pomimo coraz lepszej sytuacji gospodarczej kraju i malejącego bezrobocia osoby z niepełnosprawnościami dalej mają trudności w odnalezieniu się na rynku pracy. Wiele spośród nich poszukuje zatrudnienia. Na koniec 2013 r. w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy figurowało 4 185 osób posiadających status bezrobotnych oraz 657 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu. Wśród nich większość stanowili mężczyźni z wykształceniem podstawowym i zasadniczym.

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Łodzi za okres 2007-2013

Podjęcie pracy w okresie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
niepełnosprawni bezrobotni	1 800	1 810	1 334	1 410	1 579	1 500	1 526
poszukujący pracy niepełnosprawni	247	246	146	144	68	47	5
Stan na koniec okresu	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
niepełnosprawni bezrobotni	3 595	3 027	3 497	3 980	3 934	4 193	4 185
poszukujący pracy niepełnosprawni	822	646	687	653	611	641	657

Podstawowym sposobem walki z tym problemem jest rehabilitacja zawodowa. Ma ona na celu ułatwienie osobie z niepełnosprawnością uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Prowadzi to do usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych, dając im poczucie materialnej niezależności i społecznej użyteczności.

Wysokość środków przeznaczonych przez PFRON na zadania z rehabilitacji zawodowej realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi

zadanie	lata						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	200 000	4 149 820	609 200	840 958	838 700	3 981 098	1 480 765
Finansowanie kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych	520 000	685 400	470 000	412 000	242 000	305 000	191 440
Udzielanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	160 000	2 830 000	1 619 340	1 260 000	1 564 100	649 400	1 051 520
Zwrot wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne pracodawcy zatrudniającego osoby niepełnosprawne	10 000	759 130	647 000	0	0	0	0
Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu	50 000	224 650	305 800	1 749	264 000	500 000	269 560
Pożyczki dla osób niepełnosprawnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej	222 000	0	0	0	0	0	0
Zwrot kosztów: przystosowania stanowisk pracy, rozpoznania przez służby medyczne	0	0	0	335 293	0	0	0
Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na prowadzenie działalności gospodarczej	0	1 000	0	0	0	5 930	0
Zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy	0	0	0	0	0	1 500	0
razem	1 162 000	8 650 000	3 651 340	2 850 000	2 908 800	5 442 928	2 993 285

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych realizowana będzie przede wszystkim poprzez zwrot kosztów przystosowania stanowisk pracy do schorzenia zatrudnionego, finansowanie kosztów szkoleń zawodowych i kształcących oraz udzielanie pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej.

1.2.1.1. Główne zadania

1. Popularyzacja usług i poszczególnych instrumentów rynku pracy przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych wśród pracodawców.
2. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
3. Udzielanie form wsparcia pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne.
4. Wspieranie niepełnosprawnych w postaci usług lub instrumentów rynku pracy.
5. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie:
 - a. zlecania zadań,
 - b. tworzenia platformy współpracy i wymiany doświadczeń,
 - c. informowania osób z niepełnosprawnościami o działalności tego typu organizacji,
 - d. promocji zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

1.2.1.2. Działania operacyjne

1. Zwrot kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.
2. Refundacja wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenia społeczne pracodawcy zatrudniającemu osoby niepełnosprawne.
3. Organizacja szkoleń, staży oraz prac interwencyjnych.
4. Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
Zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na otwartym rynku pracy	Udzielanie form wsparcia pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne.	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba utworzonych stanowisk pracy w skali roku, utrzymanych po upływie 6 miesięcy
	Wspieranie niepełnosprawnych w postaci usług lub instrumentów rynku pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba zorganizowanych staży w skali roku, które zakończyły się uzyskaniem przez daną osobę umowy o pracę Liczba osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych w skali roku Liczba zorganizowanych szkoleń i zaktywizowanych osób w skali roku, które uzyskały zatrudnienie nie krótsze niż 6 miesięcy
Wsparcie osób niepełnosprawnych ze środków PFRON – zadania powiatu	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba podpisanych umów Liczba osób, na które została podpisana umowa
	Udzielania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba podpisanych umów Liczba osób, na które została podpisana umowa

	Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba podpisanych umów
	Zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba podpisanych umów Liczba osób, na które została podpisana umowa
	Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy, rozpoznania przez służby medycyny pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba podpisanych umów
	Finansowanie kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba podpisanych umów Liczba osób, na które została podpisana umowa
	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba podpisanych umów Liczba osób, na które została podpisana umowa
	Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba porad zawodowych Liczba indywidualnych informacji zawodowych Indywidualny plan działania Ilość osób skierowanych do prac społecznie użytecznych
	Zwrot wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne pracodawcy zatrudniającego osoby niepełnosprawne	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba podpisanych umów
	Pożyczki dla osób niepełnosprawnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej	Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi	Liczba podpisanych umów

Zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami

Osoby niepełnosprawne, niezależnie od rodzaju i stopnia niepełnosprawności mają prawo do zatrudnienia. Część z tych osób wybiera pracę w warunkach chronionych (zakłady pracy chronionej, zakłady aktywności zawodowej), inni wybierają otwarty rynek (np. byli uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej) lub spółdzielnie socjalne.

W Łodzi funkcjonuje 49 Zakładów Pracy Chronionej i 2 Zakłady Aktywności Zawodowej (Caritas Archidiecezji Łódzkiej i Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych). Zasady funkcjonowania ZPCh i ZAZ określają art. 28-33a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. poz. 850).

Zakład pracy chronionej

To zakład, zatrudniający nie mniej niż 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, spełniający następujące warunki:

- 1) wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi:
 - a) co najmniej 40%, a w tym co najmniej 10% ogółu zatrudnionych stanowią osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, albo
 - b) co najmniej 30% niewidomych lub psychicznie chorych, albo upośledzonych umysłowo zaliczonych do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- 2) obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład pracy:
 - a) odpowiadają przepisom i zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy,
 - b) uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełniają wymagania dostępności do nich,
- 3) jest zapewniona doraźna i specjalistyczna opieka medyczna, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne.

Od 2009 r. w związku z wejściem w życie nowego rozporządzenia Komisji Europejskiej, zakłady pracy chronionej, aby utrzymać swój status muszą zatrudniać więcej osób niepełnosprawnych. Zgodnie z przepisami rozporządzenia wskaźnik zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych w ZPCh-ach powinien wynosić ponad 50%.

Zakład pracy chronionej jest przedsiębiorstwem i działa w celu osiągania zysków. Jednak decyduje się na zatrudnienie znacznej liczby osób niepełnosprawnych, musi być przystosowany do ich potrzeb oraz musi zapewniać pomoc medyczną, czy rehabilitację. ZPCh nie jest więc przedsiębiorcą, który szukając pracowników trafił, niejako „przez przypadek” na osoby niepełnosprawne i zdecydował się na ich przyjęcie. Korzystanie z pracy niepełnosprawnych, organizowanie pracy z myślą o nich, zapewnienie im odpowiednich warunków, w tym socjalnych, jest świadomym wyborem i elementem strategii.

Zakład aktywności zawodowej

Jest jednostką utworzoną przez powiat, gminę, fundację, stowarzyszenie lub inną organizację społeczną, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami. Zakład aktywności zawodowej musi:

- 1) zatrudniać, w stosunku do ogółu pracowników, co najmniej 70% osób niepełnosprawnych:
 - a) zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności,
 - b) zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, w szczególności skierowanych z warsztatów terapii zajęciowej (wskaźnik zatrudnienia tej grupy nie może być wyższy niż 35%),
- 2) spełniać podobnie jak Zakład Pracy Chronionej warunki dotyczące obiektów i pomieszczeń, a także opieki medycznej, poradnictwa i usług rehabilitacyjnych,
- 3) przeznaczać uzyskane dochody na cele związane z aktywnością zawodową osób niepełnosprawnych,
- 4) uzyskać pozytywną opinię starosty o potrzebie utworzenia zakładu aktywności zawodowej.

Zakładom pracy chronionej oraz zakładom aktywności zawodowej przysługują zwolnienia z różnych podatków i opłat, miesięczne dofinansowania wynagrodzeń oraz składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych, a także inne formy wsparcia finansowego.

Inną formą aktywności zawodowej są spółdzielnie socjalne, łączące cechy przedsiębiorstwa i organizacji pozarządowej. Mają one na celu zapewnienie osobom

zagrożonym wykluczeniem społecznym powrotu do sprawnego funkcjonowania społecznego i zawodowego. Spółdzielnię mogą założyć m.in. osoby niepełnosprawne, jeśli posiadają pełną zdolność do czynności prawnych, jak również organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego i kościelne osoby prawne. Według bazy organizacji pozarządowych zamieszczonej na stronie internetowej www.ngo.pl w Łodzi prowadzonych jest 18 spółdzielni socjalnych.

Zarówno spółdzielnie socjalne, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej czy organizacje pozarządowe stanowią podmioty ekonomii społecznej, mającej na celu wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1.2.2. Rehabilitacja społeczna

Osoby z niepełnosprawnościami często czują się wyobcowane i odsunięte od udziału w życiu społecznym. Ograniczenia utrudniające bądź wręcz uniemożliwiające korzystanie z przysługujących im praw do zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi, stanowią problem równie istotny co trudności z rehabilitacją zawodową.

Podstawowym sposobem zwiększania uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym jest prowadzenie działań mających na względzie wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej. Jest to osiągane poprzez edukację, znoszenie barier architektonicznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i w dostępie do informacji oraz zwiększaniu społecznego zrozumienia i akceptacji osób niepełnosprawnych.

Wysokość środków przeznaczonych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w latach 2007-2013 na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi

zadanie	lata						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	6 628 107	4 427 081	1 580 000	1 000 000	850 000	2 050 000	1 100 000
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	4 496 161	5 682 955	4 143 562	2 731 700	2 666 681	4 646 681	2 093 835
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych	2 800 000	1 519 000	1 200 340	717 670	930 000	1 700 000	1 400 000
Dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych							
Dofinansowanie sportu, kultury i turystyki osób niepełnosprawnych	205 000	150 000	93 000	70 000	100 000	150 000	134 371
Dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej	4 094 778	3 968 374	4 083 696	4 096 026	4 231 656	4 231 656	4 243 986
razem	18 224 046	15 747 410	11 100 598	8 615 396	8 778 337	12 778 337	8 972 192

Jednym ze sposobów doskonalenia form rehabilitacji jest korzystanie z osiągnięć innych ośrodków polskich i zagranicznych. Ważnym aspektem jest tu wymiana doświadczeń i zapoznawanie się z nowatorskimi działaniami na rzecz osób niepełnosprawnych. Niezbędne byłoby nawiązanie nowych kontaktów i utrzymanie dotychczasowych z instytucjami zajmującymi się tą problematyką w miastach partnerskich Łodzi, co pozwoli na poznawanie nowych, skutecznych sposobów rehabilitacji i pomocy osobom potrzebującym.

1.2.2.1. Główne zadania

1. Likwidowanie barier w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych oraz w dostępie do informacji w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
2. Wspieranie turnusów rehabilitacyjnych, warsztatów terapii zajęciowej oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.
3. Wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności.
4. Prowadzenie działań podnoszących samodzielność i samostanowienie osób z niepełnosprawnościami.
5. Uwzględnianie wymagań osób z niepełnosprawnościami, co do wyposażenia mieszkań i dogodnego dostępu do nich w nowo wznoszonych budynkach mieszkalnych.
6. Wspieranie prowadzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.
7. Wspieranie przedsięwzięć sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych.
8. Likwidowanie barier architektonicznych w dostępie do budynków Urzędu Miasta Łodzi i miejskich jednostek organizacyjnych.
9. Likwidowanie barier architektonicznych w ramach prowadzonych zadań inwestycyjnych na modernizowanym układzie drogowym oraz w ramach prowadzonych zadań utrzymaniowych na remontowanych ciągach pieszych.
10. Wyznaczenie nowych stanowisk postojowych oraz ujednolicenie sygnałów akustycznych zamontowanych w sygnalizacjach świetlnych.
11. Likwidowanie barier w komunikacji miejskiej.
12. Wydawanie kart parkingowych.
13. Przewóz osób niepełnosprawnych.

1.2.2.2. Działania operacyjne

1. Wspieranie działań na rzecz zwiększania świadomości społecznej dotyczącej niepełnosprawności i wspierania osób z niepełnosprawnościami (fora, debaty, kursy, szkolenia, warsztaty, działalność placówek oświatowych).
2. Dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.
3. Dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego.
4. Dofinansowanie organizacjom pozarządowym realizującym zadania na rzecz osób niepełnosprawnych kosztów organizacji zajęć i imprez sportowych.
5. Dofinansowanie do pokrycia kosztów usuwania barier osobom z niepełnosprawnościami w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych.
6. Obsługa usługi video tłumacza języka migowego.
7. Zapewnienie usługi tłumacza języka migowego w indywidualnych sprawach osobie z dysfunkcją słuchu.
8. Wyposażanie mieszkań osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i sensorycznymi w niezbędne udogodnienia i ułatwienie dostępu do nich.
9. Przeprowadzanie konkursów o najem dostosowanych lokali.
10. Wynajem lokali osobom niepełnosprawnym ze znacznym stopniem niepełnosprawności.
11. Prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.
12. Dofinansowanie do imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych osób niepełnosprawnych.
13. Szerokie włączanie osób niepełnosprawnych w działania ogólnodostępne – wspieranie konkursów ofert zawierających działania włączające.
14. Znoszenie barier w budynkach Urzędu Miasta Łodzi i miejskich jednostek organizacyjnych.
15. Dostosowywanie ulic do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i wzrokowymi.
16. Wyznaczanie nowych stanowisk postojowych i ujednolicanie sygnałów akustycznych zamontowanych w sygnalizacjach świetlnych.
17. Wydawanie specjalnych biletów.
18. Wydawanie kart parkingowych.
19. Wydawanie abonamentów parkingowych ze stawką „0”.
20. Przewóz osób niepełnosprawnych „drzwi-drzwi”.
21. Dostosowywanie taboru do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
Rehabilitacja społeczna	Wspieranie działań na rzecz zwiększania świadomości społecznej dotyczącej niepełnosprawności i wspierania osób z niepełnosprawnościami (fora, debaty, kursy, szkolenia, warsztaty, działalność placówek oświatowych)	Wydział Edukacji, Rzecznik Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych, ogólnodostępnych kursów, szkoleń, warsztatów Liczba przeprowadzonych lekcji, kursów, szkoleń warsztatów w placówkach oświatowych (na każdym poziomie) Liczba uczestników kursów, szkoleń, warsztatów, lekcji
	Wspieranie turnusów rehabilitacyjnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, organizacje pozarządowe	Liczba rozpatrzonych pozytywnie wniosków w stosunku do złożonych, kwoty wydatkowanych środków w stosunku do przyznanego limitu Liczba beneficjentów określonych działań
	Wspieranie warsztatów terapii zajęciowej		Liczba WTZ, które otrzymały wsparcie kwoty przekazane WTZ
	Wspieranie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego oraz środków pomocniczych		Liczba beneficjentów Kwoty przekazane na zakup sprzętu
	Likwidowanie barier w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych oraz w dostępie do informacji w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, Rzecznik Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe	Liczba i rodzaj usuniętych barier Liczba rozmów w systemie video tłumacza Liczba spraw wymagających osobistej interwencji tłumacza języka migowego
	Wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności	Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	Liczba wniosków o wydanie orzeczenia (osoby do 16 roku życia) Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na rodzaj niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia) Liczba wniosków o wydanie orzeczenia (osoby po 16 roku życia) Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na rodzaj niepełnosprawności (osoby po 16 roku życia)
	Uwzględnianie wymagań osób niepełnosprawnych, co do wyposażenia mieszkań i dogodnego dostępu do nich w nowo wznoszonych budynkach mieszkalnych	Wydział Budynków i Lokali	Liczba przekazanych lokali osobom niepełnosprawnym ze znacznym stopniem Liczba osób uczestniczących w konkursach o najem dostosowanego lokalu Liczba dostosowanych lokali w ramach rewitalizacji budynków
	Partycypacja w dostosowywaniu lokali z przeznaczeniem na rodzinne domy pomocy	Wydział Budynków i Lokali	Liczba dostosowanych lokali z przeznaczeniem na rodzinne domy pomocy
	Partycypacja w dostosowywaniu lokali z przeznaczeniem na mieszkania chronione	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, Wydział Budynków i Lokali	Liczba dostosowanych lokali z przeznaczeniem na mieszkania chronione
	Wspieranie prowadzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego	Rzecznik Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe	Liczba wypożyczeń sprzętu rehabilitacyjnego

	Wspieranie przedsięwzięć sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych	Wydział Sportu, Wydział Kultury, Biuro Promocji, Turystyki i Współpracy z Zagranicą, Rzecznik Osób Niepełnosprawnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi	Liczba konkursów zawierających kryteria wspierające włączanie osób z niepełnosprawnościami w ramach ofert (np. dodatkowe punkty za włączający charakter przedsięwzięcia) Procent konkursów zawierających kryteria wspierające włączanie osób z niepełnosprawnościami w ramach ofert (np. dodatkowe punkty za włączający charakter przedsięwzięcia) Liczba ofert zawierających element włączający osoby niepełnosprawne w cel zadania Liczba uczestników Liczba imprez sportowych (zajęć, treningów), kulturalnych Proporcja przedsięwzięć o charakterze włączającym w stosunku do liczby wszystkich przedsięwzięć
	Likwidowanie barier architektonicznych w dostępie do budynków Urzędu Miasta Łodzi i jednostek organizacyjnych Miasta	Wydział Obsługi Administracyjnej, Wydział Edukacji, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydział Sportu, Wydział Kultury	Liczba zniesionych barier w dostępie do budynków UMŁ i jego jednostkach (rodzaj zniesionych bariery i ich ilość) Liczba i rodzaj zniesionej bariery
	Zadanie realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami w życiu codziennym, kulturze, sporcie	Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi	Liczba otwartych konkursów ofert dla organizacji zajmujących się działaniami na rzecz osób niepełnosprawnych Liczba złożonych ofert w ramach konkursu Liczba podpisanych umów Liczba złożonych ofert w ramach trybu uproszczonego Liczba podpisanych umów Liczba beneficjentów zadania łącznie Liczba konferencji
	Likwidowanie barier architektonicznych w ramach prowadzonych zadań inwestycyjnych na modernizowanym układzie drogowym oraz w ramach prowadzonych zadań utrzymaniowych na remontowanych ciągach pieszych	Zarząd Dróg i Transportu	Ulice i ich liczba z dostosowaną infrastrukturą dla osób z niepełnosprawnościami w ramach prowadzonych remontów i inwestycji
	Wyznaczenie nowych stanowisk postojowych oraz ujednolicenie sygnałów akustycznych zamontowanych w sygnalizacjach świetlnych	Zarząd Dróg i Transportu	Liczba nowych stanowisk postojowych Liczba ujednoliconych sygnałów
	Likwidowanie barier w komunikacji zbiorowej i indywidualnej	Zarząd Dróg i Transportu, Rzecznik Osób Niepełnosprawnych	Liczba wydanych biletów specjalnych Liczba wydanych abonamentów parkingowych ze stawką „0” Liczba wykonanych przewozów osób z niepełnosprawnościami przez MPK-Łódź Liczba wyznaczonych miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami Liczba wydanych kart parkingowych Liczba pojazdów (taboru) dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami

1.2.3. EDUKACJA

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz.

788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979, z 2013 r. poz. 87, 827, 1191, 1265, 1317 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 7 i 290) rehabilitacja i edukacja dziecka niepełnosprawnego począwszy od przedszkola, realizowana jest w ramach systemu oświaty. W myśl przepisów ww. ustawy system oświaty zapewnia m.in. możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami, a także opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych. W polskim systemie oświaty uczniem niepełnosprawnym jest uczeń, który posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież, wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych, szkołach lub oddziałach specjalnych oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze itp.

Indywidualnym obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym lub indywidualnym nauczaniem obejmuje się dzieci i młodzież, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły.

W zależności od rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia upośledzenia umysłowego, dzieciom i młodzieży, o których mowa w ust. 1, organizuje się kształcenie i wychowanie, które stosownie do potrzeb umożliwia naukę w dostępnym dla nich zakresie, usprawnianie zaburzonych funkcji, rewalidację i resocjalizację oraz zapewnia specjalistyczną pomoc i opiekę.

W przedszkolach i szkołach podstawowych, w tym specjalnych, w innych formach wychowania przedszkolnego oraz w ośrodkach młodzieżowych itp., a także w publicznych i niepublicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, mogą być tworzone zespoły wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

w celu pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka, od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, prowadzonego bezpośrednio z dzieckiem i jego rodziną.

Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania, a także o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych zgodnie z odrębnymi przepisami wydają zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa zalecane formy kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia upośledzenia umysłowego.

Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, mogą również wydawać zespoły opiniujące działające w niepublicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych, oraz zatrudniających pracowników posiadających kwalifikacje określone dla pracowników publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Opinie w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom, wydają również niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym niepubliczne specjalistyczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne założone zgodnie z art. 82 oraz zatrudniające pracowników posiadających kwalifikacje określone dla pracowników publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Dane dotyczące edukacji dzieci i młodzieży z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego oraz potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju

Placówki	Oświata Publiczna		Oświata Niepubliczna		Łącznie	
	Liczba placówek	Liczba dzieci	Liczba placówek	Liczba dzieci	Liczba placówek	Liczba dzieci
Zespoły wczesnego wspomagania rozwoju	6	300	2	121	8	421
Przedszkola / Oddziały przedszkolne	1 / 11	37 / 63	16	174	28	274

Szkoły podstawowe (w tym integracyjne), szkoły i ponadgimnazjalne	14	454	-	-	14	454
Szkoły specjalne	36	1 667	9	245	45	1 912
Razem	68	2 521	27	540	95	3 061

Dane dotyczące dzieci i młodzieży z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w placówkach z oddziałami integracyjnymi.

Placówki	Liczba placówek	Liczba dzieci
Szkoły podstawowe (w tym z oddziałami „0”)	7	276 (8)
Gimnazja	5	109
Szkoły ponadgimnazjalne	2	30
Łącznie	14	415

1.2.3.1. Główne zadania edukacji w zakresie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami

1. Wspieranie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w placówkach oświatowych.
2. Wspieranie integracji młodzieży niepełnosprawnej poprzez przygotowanie uczniów do umiejętnej autoprezentacji i aktywnego samodzielnego poszukiwania pracy.
3. Wspieranie współpracy szkół i placówek kształcenia specjalnego z przedsiębiorcami działającymi na terenie Miasta.

1.2.3.2. Działania operacyjne

1. Prowadzenie szkół i placówek specjalnych oraz szkół z klasami integracyjnymi.
2. Publikacja Łódzkiego Informatora Szkolnictwa Specjalnego i Integracyjnego.
3. Organizowanie przedsięwzięć włączających osoby z niepełnosprawnościami w wydarzenia o charakterze artystycznym, sportowym oraz konferencji i spotkań.

4. Opracowywanie materiałów informacyjnych dotyczących Wczesnego Wspomagania Rozwoju.
5. Organizowanie działań dotyczących wspierania rodzin z małym niepełnosprawnym dzieckiem.
6. Realizacja programów i projektów przez szkoły i placówki kształcenia specjalnego.

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
Rehabilitacja zawodowa	Wspieranie integracji młodzieży niepełnosprawnej poprzez przygotowanie uczniów do umiejętnej autoprezentacji i aktywnego samodzielnego poszukiwania pracy	Wydział Edukacji we współpracy z poradniami psychologiczno - pedagogicznymi	Liczba absolwentów uczestniczących w zajęciach i warsztatach na temat metod i technik aktywnego poszukiwania pracy
	Wspieranie współpracy szkół i placówek kształcenia specjalnego z przedsiębiorcami działającymi na terenie Miasta	Wydział Edukacji	Liczba uczniów korzystających z praktyk zawodowych
Rehabilitacja społeczna	Wspieranie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w placówkach oświatowych	Wydział Edukacji	Liczba prowadzonych szkół i placówek specjalnych oraz szkół z klasami integracyjnymi Liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego korzystających ze szkół ogólnodostępnych Liczba szkół ogólnodostępnych, w których uczą się uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego Liczba uczniów niepełnosprawnych objętych kształceniem specjalnym/integracyjnym Liczba zrealizowanych programów i projektów przez szkoły i placówki kształcenia specjalnego Liczba zrealizowanych programów i projektów przez szkoły i placówki kształcenia ogólnodostępnego
	Publikacja Łódzkiego Informatora Szkolnictwa Specjalnego i Integracyjnego	Wydział Edukacji	Liczba wydanych informatorów
	Organizowanie przedsięwzięć włączających o charakterze artystycznym, sportowym oraz konferencji i spotkań	Wydział Edukacji	Liczba konferencji, spotkań, liczba beneficjentów
	Opracowywanie materiałów informacyjnych dotyczących Wczesnego Wspomagania Rozwoju	Wydział Edukacji	Liczba ulotek informacyjnych Liczba informatorów
	Organizowanie działań dotyczących wsparcia rodzin z małym niepełnosprawnym dzieckiem	Wydział Edukacji	Liczba zorganizowanych działań
	Prowadzenie Ośrodków Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dzieci Niepełnosprawnych od urodzenia do czasu podjęcia nauki w szkole	Wydział Edukacji	Liczba dzieci objętych Wczesnym Wspomaganiem Rozwoju Liczba rodzin objętych Wczesnym Wspomaganiem Rozwoju

1.2.4. Rozwój infrastruktury Miasta zintegrowany z potrzebami osób z niepełnosprawnościami

Stworzenie warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami dostęp do przestrzeni publicznej a tym samym pełne uczestnictwo w życiu społecznym stanowić powinno jeden z priorytetów każdego samorządu lokalnego. Realizatorzy Programu, odpowiedzialni za przestrzeń miejską skupiać się będą na działaniach zmierzających do udostępnienia tej przestrzeni osobom z niepełnosprawnościami niezależnie od rodzaju posiadanej przez nich niepełnosprawności.

1.2.4.1. Główne zadania

1. Wynajem lokali mieszkalnych

W latach 2007-2013 wynajęto 415 lokali osobom z niepełnosprawnościami.

2. Przewóz osób niepełnosprawnych.

Usługa przewozowa świadczona na podstawie zlecenia w relacji „drzwi-drzwi”, (umowa o świadczenie usług publicznych w ramach organizacji lokalnego transportu zbiorowego z dnia 28 lutego 2011r., załącznik Nr 3 Zasady Świadczenia Przewozów Specjalnych). W całym 2013 r. wykonano 83 990 zleceń – przewieziono 94 275 pasażerów niepełnosprawnych.

3. Wydawanie biletów specjalnych uprawniających do bezpłatnych przejazdów w lokalnym transporcie zbiorowym miasta Łodzi na podstawie uchwały Nr XXXI/551/12 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie ustalenia opłat za usługi przewozowe lokalnego transportu zbiorowego w Łodzi, z późn. zm. i zarządzenia Nr 1867/VI/12 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 23 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia wzoru i trybu wydawania biletu specjalnego, stosowanego w lokalnym transporcie zbiorowym w Łodzi oraz wzorów wniosków o jego wydanie.

W całym 2013 r. wydano 10 192 szt. ww. biletów.

4. Wydawanie kart parkingowych uprawnionym osobom z niepełnosprawnościami oraz placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych, mających siedzibę w mieście Łodzi.

W całym 2013 r. wydano 2 525 kart osobom z niepełnosprawnościami i 1 kartę dla placówki.

Wydawanie identyfikatora typu „C” dla osób niepełnosprawnych uprawnionych do parkowania na odcinkach ul. Piotrkowskiej.

W całym 2013 r. wydano 7 identyfikatorów.

5. Wydawanie abonamentów parkingowych dla osób niepełnosprawnych uprawniających do bezpłatnego korzystania z miejsca parkingowego w strefie płatnego parkowania na terenie miasta Łodzi na podstawie uchwały Nr XLVII/902/12 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania pojazdów samochodowych na drogach publicznych w Łodzi oraz opłat za parkowanie w tej strefie i sposobu ich pobierania, z późn. zm. oraz zarządzenia Nr 75/13 Dyrektora Zarządu Dróg i Transportu z dnia 23 grudnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia wzorów biletów parkingowych, abonamentów parkingowych i wezwania do stawiennictwa celem przedstawienia dowodu uiszczenia opłaty z tytułu parkowania w Strefie Płatnego Parkowania.

W całym 2013 r. wydano 4 320 szt. ww. abonamentów.

6. Oznaczenie nowych miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych:

W 2013 r. na terenie Łodzi wyznaczono 26 miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych. Zadanie to zostało zrealizowane w II połowie roku.

Działania zrealizowane w ramach prowadzonych zadań utrzymaniowych

1. W trakcie remontów ciągów pieszych, w rejonie przejść dla pieszych i przystanków komunikacji miejskiej obniżane będą krawężniki oraz stosowana będzie nawierzchnia fakturowana (płyty guzikowe, rowkowe lub inne) ułatwiająca poruszanie się osobom z dysfunkcją narządu wzroku.

W 2013 r. wykonano takie prace w ciągu ul. Zachodniej, na ul. Północnej na odcinku od ul. Nowomiejskiej do ul. Wschodniej, na ul. Tuwima na odcinku od ul. Sienkiewicza do ul. Kilińskiego, na skrzyżowaniu ulic Tymienieckiego i Przędzalnianej). Wyremontowano także podjazdy dla wózków w ciągu chodnika ul. Spornej (przy ul. Boya-Żeleńskiego) oraz zamontowano tam poręcze ułatwiające poruszanie się osobom niepełnosprawnym.

2. Na bieżąco uzupełniane będzie oznakowanie przejść podziemnych za pomocą specjalnych folii antypoślizgowych pozwalających na identyfikację przejść, przez osoby niewidome oraz słabowidzące.

Wytyczne do projektowania odnośnie dostosowania rozwiązań projektowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Zarząd Dróg i Transportu realizując zadania związane z modernizacją linii tramwajowej w relacji Wschód-Zachód oraz z przebudową układu drogowego wokół Dworca Łódź – Fabryczna będzie stosował rozwiązania usprawniające korzystanie ze środków komunikacji

zbiorowej, jak również pozostałej infrastruktury drogowej przez osoby niepełnosprawne. Aktualnie prowadzone są prace związane z inwestycją.

Ponadto likwidowanie barier architektonicznych realizowane jest poprzez:

- budowę pochylni na chodnikach przy przejściach dla pieszych,
- obniżenie krawężników przy jezdniach,
- budowę pochylni w przejściach podziemnych (w ulicach gdzie takie przejścia istnieją),
- wyposażenie sygnalizacji świetlnych w sygnał dźwiękowy (w ulicach gdzie istnieje sygnalizacja świetlna),
- przebudowę peronów przystankowych dostosowując ich konstrukcje do potrzeb osób niepełnosprawnych (w ulicach gdzie istnieją linie tramwajowe).

Powyższe rozwiązania stosowano we wszystkich większych inwestycjach zrealizowanych w 2013 r. i kontynuowanych w 2014 r. tj. dotyczących ulic:

- Przybyszewskiego na odcinku al. Rydza-Śmigłego/ul. Puszkina; II etap – inwestycja zrealizowana w 2013 r.,
- Piotrkowskiej na odcinku od pl. Wolności do al. Piłsudskiego/al. Mickiewicza; w trakcie realizacji, zakończenie w czerwcu 2014 r.,
- Kopernika na odcinku od al. Włókniarzy do ul. Żeromskiego; zakończone w 2013 r.,
- Lnianej i Grabieniec w celu zapewnienia objazdów komunikacji zbiorowej na czas prowadzenia robót w ul. Rojnej; zakończone,
- Rojnej na odcinku od ul. Szczecińskiej do ul. Traktorowej; w trakcie realizacji, zakończenie do 30 października 2014 r.

Ponadto projektanci realizujący zadania na rzecz Zarządu Dróg i Transportu mają obowiązek uwzględnić udogodnienia dla osób niedowidzących, w postaci linii w kolorze białym przy krawędzi jezdni w obrębie przejścia dla pieszych. Rozwiązanie to zostanie zastosowane m.in. w dokumentacji projektowej na rozbudowę ul. Inflanckiej na odcinku od ul. Strykowskiej do ul. Łagiewnickiej, która jest w trakcie odbioru.

Dodatkowo wg normy DIN 32984 „Nawierzchnie wskaźnikowe (dotykowe) w przestrzeni publicznej” projektuje się pasy kierunkowe ze strukturą żebrową ułożoną wzdłuż pasa i pasy sygnalizacyjne ze strukturą wypustkową.

Powyższe rozwiązania stosowano dla n.w. inwestycji:

- ul. Przybyszewskiego na odcinku al. Rydza-Śmigłego/ul. Puszkina; II etap,
- ul. Lnianej i ul. Grabieniec,
- ul. Kopernika na odcinku od al. Włókniarzy do ul. Żeromskiego,
- przejazdów dla rowerzystów,

– ul. Piotrkowska (częściowo).

Analogiczne rozwiązania przyjęto w dokumentacjach dla: ul. Inflanckiej (odc. ul. Strykowska /ul. Łagiewnicka), ul. Przybyszewskiego – wiadukty, ul. Św. Teresy (odc. ul. Traktorowa /ul. Szczecińska), al. Rydza-Śmigłego – wiadukty.

Elementy infrastruktury drogowej pozwalające niewidomym odróżnić chodnik od ścieżki rowerowej

W 2013 r. kontynuowana była budowa dwóch dróg rowerowych, realizowanych zgodnie z „Wytycznymi do planowania, projektowania i utrzymania dróg rowerowych w Łodzi”, tj. z zastosowaniem separacji wysokościowej pomiędzy drogą a chodnikiem, na odcinkach na których droga dla rowerów i chodnik przylegają do siebie: chodnik o nawierzchni z kostki betonowej (na całej długości) biegnie wyżej niż droga dla rowerów o nawierzchni bitumicznej, od której oddzielony jest krawężnikiem trapezowym. Wybudowane odcinki: al. Piłsudskiego/ul. Rokicińska – przedłużenie ul. Puszkina/ul. Maszynowa (od ulicy Kopcińskiego do ul. Augustów i dalej do Dworca Łódź-Widzew, w sumie - 5,25 km); ul. Wielkopolska (od al. Włókniarzy do ul. Pułaskiego) i ul. Limanowskiego - ul. Aleksandrowska (od al. Włókniarzy do ul. Wareckiej - w sumie 1,612 km); ul. Wojska Polskiego od al. Palki do ul. Źródłowej (1,4 km).

Ponadto wg normy DIN 32984 „Nawierzchnie wskaźnikowe (dotykowe) w przestrzeni publicznej” w przypadku gdy drogi dla rowerów schodzą przed przejściem na jezdnię, nie jest wymagane żadne dodatkowe oznaczenie dotyczące dróg dla rowerów. W przypadku przejść przez drogi dla rowerów na poziomie drogi dla pieszych, pas sygnalizacyjny należy przerwać przy drodze dla rowerów, a przejście przez tę drogę oznaczyć w razie potrzeby polem kierunkowym. Na samej drodze dla rowerów nie należy rozmieszczać oznakowania wskaźnikowego.

Dodatkowo dla inwestycji realizowanych w II połowie 2013 r. stosowano dodatkowe rozróżnienie między chodnikiem a drogą rowerową w postaci opasek z kostki granitowej łupanej o szerokości 30 cm. Powyższe zastosowano na drogach rowerowych: Wojska Polskiego (odc. al. Palki – ul. Źródlana), Rojna (odc. ul. Szczecińska – ul. Traktorowa), Śmigłego-Rydza (odc. al. Piłsudskiego – ul. Broniewskiego). Na mocy zarządzenia Nr 660/VI/11 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 17 maja 2011 r., powyższe inwestycje zostały na etapie projektu zaopiniowane przez Miejską Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych.

1.2.5. Formy pomocy społecznej

Osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny często znajdują się w trudnym położeniu materialnym, którego nie są w stanie zmienić wykorzystując własne środki, możliwości

i uprawnienia. Udzielona pomoc ma zapewnić zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych w taki sposób, aby osoba lub rodzina żyła w warunkach nie urągających godności człowieka. Głównymi sposobami udzielania pomocy społecznej są usługi w formie stacjonarnej oraz wypłaty świadczeń socjalnych

1.2.5.1. Główne zadania

1. Prowadzenie domów pomocy społecznej, domów dziennego pobytu i innych placówek.
2. Utworzenie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej środowiskowego domu samopomocy dla osób chorych psychicznie z niepełnosprawnością słuchu.
3. Finansowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
4. Prowadzenie ośrodków wsparcia dziennego.
5. Prowadzenie mieszkań chronionych.
6. Wypłacanie świadczeń obligatoryjnych.
7. Prowadzenie usług asystenta osoby z niepełnosprawnością.

Liczba osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi	Lata						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Warsztaty Terapii Zajęciowej	276	276	276	286	286	286	291
Domy Pomocy	2 845	2 926	2 409	2 214	2 394	2 383	2 339
Domy Dziennego Pobytu (ul. Ćwiklińska i ul. Rojna)	98	96	100	97	95	97	115
Środowiskowe Domy Pomocy	332	334	231	230	230	247	273
Usługi Opiekuńcze	4 508	4 519	4 401	4 368	4 334	4 070	4 036
Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze	108	91	95	71	83	71	57
Ośrodki Wsparcia (schroniska i noclegownie, jadalnie, Domy dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w ciąży) Informacja nie zawiera danych dotyczących Środowiskowych Domów Samopomocy i Domów Dziennego Pobytu	3 491	2 799	2 428	2 492	2 567	2 781	1 680
Mieszkania Chronione	111	119	81	115	72	77	86
Świadczenia Obligatoryjne (zasiłki stałe)	6 071	5 981	6 003	5 946	5 810	5 827	5 792
Apteka Komunalna	2 758	2 574	2 436	3 391	2 873	1 330	3 394
Pomoc Państwa w zakresie dożywiania	34 204	27 338	27 704	28 809	29 385	35 090	26 476

Dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi za lata 2007-2013

1.2.5.2. Działania operacyjne

1. Prowadzenie domów dziennego pobytu.
2. Prowadzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.
3. Prowadzenie środowiskowego domu samopomocy dla dzieci i osób dorosłych z autyzmem.
4. Prowadzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera.
5. Prowadzenie 2 środowiskowych domów samopomocy dla osób chorych psychicznie.

6. Prowadzenie mieszkalnictwa chronionego (różnego typu) dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
7. Przeprowadzenie analizy, dotyczącej potrzeb w zakresie korzystania z mieszkań chronionych wśród osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
8. Włączanie osób z niepełnosprawnościami w pełną partycypację społeczną poprzez zapewnienie usług asystenta osoby z niepełnosprawnością.

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
Formy pomocy społecznej	Utworzenie i wspieranie tworzenia rodzinnych domów pomocy (wg wytycznych Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 roku w sprawie rodzinnych domów pomocy)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, organizacje pozarządowe	Liczba utworzonych rodzinnych domów pomocy Liczba osób korzystających z rodzinnych domów pomocy Proporcja osób korzystających z tego typu wsparcia wobec tych, które korzystają ze zwykłych domów pomocy społecznej
	Utworzenie przez MOPS środowiskowego domu samopomocy dla osób chorych psychicznie z niepełnosprawnością słuchu		Liczba osób korzystających
	Utworzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób z głęboką i znaczną niepełnosprawnością intelektualną		Liczba mieszkańców z głęboką i znaczną niepełnosprawnością intelektualną
	Wspieranie tworzenia środowiskowych domów samopomocy dla osób z niepełnosprawnościami		Liczba utworzonych ŚDS
	Tworzenie i wspieranie tworzenia całodobowych miejsc hostelowych dla osób ze znaczną niepełnosprawnością do zamieszkiwania czasowego np. w przypadku pobytu rodzica w szpitalu		Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z całodobowych miejsc hostelowych.
	Finansowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych		Liczba osób korzystających
	Prowadzenie usług asystenta osoby z niepełnosprawnością		Liczba osób niepełnosprawnością korzystających z usługi asystenta w skali roku liczba osób z poszczególnymi rodzajami niepełnosprawności korzystających z usług asystenta w skali roku łączna liczba godzin pracy asystentów w skali roku
	Prowadzenie ośrodków wsparcia		Liczba osób korzystających

	Prowadzenie mieszkalnictwa chronionego (różnego typu) dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności		Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z mieszkań chronionych Liczba osób z danym rodzajem niepełnosprawności (szczególnie z zaburzeniami psychicznymi; niepełnosprawnością intelektualną; niepełnosprawnością ruchową i neurologiczną; autyzmem) korzystających z mieszkań chronionych proporcja liczby osób z niepełnosprawnościami korzystającymi z mieszkań chronionych wobec liczby osób korzystających z domów pomocy społecznej
	Prowadzenie domów pomocy społecznej		Liczba osób korzystających z domów pomocy społecznej Liczba osób z poszczególnymi stopniami niepełnosprawności korzystających z domów pomocy społecznej
	Przeprowadzenie analizy, dotyczącej potrzeb w zakresie korzystania z mieszkań chronionych wśród osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności		Liczba osób z niepełnosprawnościami które określiły swoje zapotrzebowanie na mieszkania chronione
	Wypłacanie zasiłków stałych i okresowych, celowych		Liczba osób którym przyznano świadczenie, - kwota
	Pomoc w formie posiłku lub zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, zgodnie z rządowym programem wieloletnim „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. (do działań operacyjnych)		Liczba osób, które dostały zasiłek celowy Ilość osób, którym wydano posiłki
	Wypłata zasiłków pielęgnacyjnych	Centrum Świadczeń Socjalnych	Liczba wypłaconych świadczeń Kwota wypłaconych świadczeń

Od 2013 r. na podstawie uchwały nr 3/2013 Rady Nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych z dnia 28 marca 2012 r., pilotażowy program „Aktywny Samorząd 2013” realizowany jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi. Program jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie uzupełniają plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów Społecznych i programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Umożliwiają samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych. Formy wsparcia przewidziane w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami.

Należy także podkreślić kluczową rolę mieszkalnictwa chronionego (różnego typu) w ofercie wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Liczne przykłady samorządów na terenie Polski wskazują na tę formę mieszkalnictwa nie tylko jako znacznie bardziej efektywną ekonomicznie od domów pomocy społecznej, jak również w pełni realizującą założenia Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych i wspierającą samodzielność oraz samostanowienie osób z niepełnosprawnościami. Biorąc pod uwagę prawdopodobne wysokie zapotrzebowanie na mieszkalnictwo chronione (różnego typu i dla różnych grup), konieczne jest przeprowadzenie analizy potrzeb w tym zakresie oraz systematyczne, znaczące zwiększanie ilości osób korzystających z tej formy wsparcia.

Program w roku 2013 obejmował następujące obszary wsparcia:

MODUŁ I likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:			
Obszar	Nazwa	Ilość wniosków rozpatrzonych pozytywnie	Kwota wydatkowana
A Likwidacja bariery transportowej	<u>Zadanie 1</u> : pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	8	34 667 zł
	<u>Zadanie 2</u> : pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B	6	9 967 zł
B Likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym	<u>Zadanie 1</u> pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	53	404 480 zł
	<u>Zadanie 2</u> dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	17	33 992 zł
C Likwidacja barier w poruszaniu się	<u>Zadanie 1</u> pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	31	270 709 zł
	<u>Zadanie 2</u> pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	12	26 270 zł
	<u>Zadanie 3</u> pomoc w zakupie protezy kończyny w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne tj. protezy na III poziomie jakości	31	519 579 zł
	<u>Zadanie 4</u> pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny (co najmniej na III poziomie jakości)	2	15 660 zł
D pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub przedszkolu lub inną tego typu opieką	22	29 008 zł

MODUŁ II pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym:			
Dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym	1. Opłata za naukę (czesne) lub za przeprowadzenie przewodu doktorskiego 2. Dodatek na pokrycie kosztów kształcenia - w przypadku znacznego st. niepełnosprawności - w przypadku umiarkowanego stopnia niepełnosprawności	407	875 551 zł
Razem Moduł I i II		589	2 219 883 zł

1.2.6. Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami

Osoby z niepełnosprawnościami posiadają takie same prawa, jak wszyscy obywatele.

W rzeczywistości jednak napotykają zbyt wiele przeszkód, by móc z nich w pełni korzystać. Rozwiązaniem tego problemu jest stworzenie mechanizmów wyrównywania szans osób niepełnosprawnych przez zagwarantowanie im pewnych praw szczególnych. Dzięki nim będą one mogły w takim samym stopniu korzystać z praw przysługujących reszcie obywateli. Konieczne jest przy tym przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu osób z niepełnosprawnościami. Pełną ochronę praw osób z niepełnosprawnościami zapewnia Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, ratyfikowana przez Polskę w 2012 r.

Władze Miasta zamierzają uwzględniać prawa osób niepełnosprawnych wyrażone w Konwencji we wszystkich swoich działaniach, a w szczególności w tworzonych aktach prawnych, których projekty będą podlegać konsultacji z przedstawicielami środowiska. Realizacją tego założenia zajmuje się Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, która opiniuje również projekty inwestycyjne (na podstawie zarządzenia Nr 660/VI/11 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie opiniowania projektów inwestycyjnych Miasta Łodzi przez Miejską Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych), a także Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. wdrażania Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnościami, powołana zarządzeniem Nr 5293/VI/13 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 8 listopada 2013r.

1.2.6.1. Główne zadania

1. Upowszechnianie wiedzy z dziedziny praw osób niepełnosprawnych.
2. Promowanie wymiany doświadczeń dotyczących sposobów realizacji praw osób z niepełnosprawnościami.
3. Wspieranie zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej – współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łodzi.

4. Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: prowadzenia rehabilitacji leczniczej i psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, zajęć rozwijających podtrzymujących umiejętność samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, w tym o charakterze integracyjnym (konkurs ofert i zadania zlecane zgodnie z art. 19a ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie).
5. Wydawanie informatorów, dotyczących problematyki środowiska osób niepełnosprawnych.
6. Prowadzenie telefonu zaufania dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz opiekunów.
7. Zapewnienie obsługi w Urzędzie Miasta Łodzi osób głuchych poprzez usługi tłumaczy języka migowego.
8. Propagowanie osiągnięć osób z niepełnosprawnościami i ich wkładu w tworzenie pozytywnego i przyjaznego środowiska Miasta.
9. Propagowanie działań mających charakter włączający osoby niepełnosprawne w pełną aktywność społeczną.
10. Opiniowanie projektów inwestycyjnych Miasta Łodzi pod kątem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
11. Opiniowanie lokalnych aktów prawnych pod kątem dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym zgodności z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

1.2.6.2. Działania operacyjne

1. Udzielanie informacji w zakresie przysługujących ulg i uprawnień (indywidualnie, pisemnie i telefonicznie).
2. Organizowanie otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych.
3. Udzielanie porad prawnych.
4. Publikacja kalendarzy promujących twórczość artystyczną osób niepełnosprawnych.
5. Inicjowanie spotkań, konferencji i sympozjów traktujących o problemach osób z niepełnosprawnościami.
6. Uczestnictwo w spotkaniach, konferencjach i sympozjach traktujących o problemach osób z niepełnosprawnościami.
7. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w działaniach ogólnospołecznych o charakterze włączającym adresowanych do Łodzian.

CEL SZCZEGÓŁOWY	ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych	Upowszechnianie wiedzy z dziedziny praw osób niepełnosprawnych	Rzecznik Osób Niepełnosprawnych	Liczba udzielonych informacji w zakresie przysługujących ulg i uprawnień (indywidualne, pisemne, telefoniczne) Liczba udzielonych porad prawnych Liczba wydanych informatorów
	Prowadzenie zajęć oraz programów edukacyjnych na poziomie szkolnym informujących osoby z różnego rodzaju niepełnosprawnościami (w tym z niepełnosprawnością intelektualną) o przysługujących im prawach i sposobach ich egzekwowania zapisanych w Konstytucji i Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych – współpraca z mającymi doświadczenie w tym zakresie organizacjami pozarządowymi	Rzecznik Osób Niepełnosprawnych, Wydział Edukacji, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystająca z warsztatów (np. z prawa konstytucyjnego i Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych) Liczba osób z niepełnosprawnością korzystająca z warsztatów (np. z prawa konstytucyjnego i Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych) Liczba różnych placówek i ośrodków, w których zostały przeprowadzone tego typu zajęcia Liczba przeprowadzonych zajęć Liczba godzin przeprowadzonych zajęć łącznie
	Prowadzenie telefonu zaufania	Rzecznik Osób Niepełnosprawnych	Liczba udzielonych porad
	Promowanie wymiany doświadczeń dotyczących sposobów realizacji praw osób niepełnosprawnych	Rzecznik Osób Niepełnosprawnych	Liczba konferencji, spotkań, sympozjów
	Organizowanie otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych	Rzecznik Osób Niepełnosprawnych	Liczba konkursów Liczba złożonych ofert Liczba ofert przyjętych do realizacji Wysokość przekazanych środków
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach art. 19a ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie	Rzecznik Osób Niepełnosprawnych	Liczba złożonych ofert Liczba ofert przyjętych do realizacji Wysokość przekazanych środków
	Propagowanie osiągnięć osób niepełnosprawnych i ich wkładu w tworzenie pozytywnego i przyjaznego środowiska Miasta	Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wydanych kalendarzy przez RON liczba /ilość projektów zrealizowanych przez jednostki Miasta, kwoty wydatkowanych środków na ww. cele liczba beneficjentów
	Opiniowanie wniosków dotyczących przyznawania lokali mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych	Rzecznik Osób Niepełnosprawnych	Liczba wydanych opinii
	Opiniowanie projektów inwestycyjnych Miasta Łodzi oraz lokalnych aktów prawnych pod kątem dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym zgodności z Konwencją ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych	Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	Liczba opiniowanych projektów

Dane za rok 2013 - Rzecznik Osób Niepełnosprawnych

zadanie	rodzaj wskaźnika	wartość wskaźnika
Upowszechnianie wiedzy z dziedziny praw osób niepełnosprawnych	Liczba udzielonych informacji w zakresie przysługujących ulg i uprawnień (indywidualne, pisemne, telefoniczne, porady prawne), informatory	porady indywidualne ok. 7 109 porady telefoniczne ok. 8 620 porady pisemne ok. 388 porady prawne ok. 344 liczba wydanych informatorów ok. 5 967 szt.
Prowadzenie telefonu zaufania	Liczba udzielonych porad	671
Organizowanie otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych	Liczba konkursów Wysokość przekazanych środków	2 1 16 021 zł.
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach art. 19a ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie	Liczba umów Wysokość przekazanych środków	4 19 351 zł.
Propagowanie osiągnięć osób niepełnosprawnych i ich wkładu w tworzenie pozytywnego i przyjaznego środowiska Miasta	Liczba wydanych kalendarzy	1 000 szt.
Opiniowanie wniosków dotyczących przyznawania lokali mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych	Liczba wydanych opinii	99
Opiniowanie projektów inwestycyjnych Miasta Łodzi oraz lokalnych aktów prawnych pod kątem dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych	Liczba wydanych opinii	26

2. Finansowanie Programu

Finansowanie Programu w latach 2007-2013 z uwzględnieniem realizatorów oraz źródeł finansowania

	Rok	Wydział Edukacji	Łódzki Ośrodek Geodezji	WZISS	Wydział Kultury	Zarząd Zieleni Miejskiej	MZON	Centrum Świadczeń Socjalnych	PUP	Wydział Sportu	ZDIT	MOPS	RAZEM
Miasto	2007	247 173	158 580	218 258	1 285	-	-	-	-	89 050	2 783 811	99 903 728	103 401 885
	2008	414 100	199 036	222 090	5 800	-	-	-	-	130 980	3 187 880	111 858 189	116 018 075
	2009	-	259 353	256 075	70 000	-	-	-	-	139 060	3 246 725	127 334 299	131 305 512
	2010	-	227 504	186 838	-	-	-	-	-	196 780	3 696 070	152 768 581	157 075 773
	2011	-	153 430	162 196	79 510	9 102	60 000	-	-	205 480	3 570 000	154 477 203	158 716 921
	2012	10 909 535	307 656	163 194	8 000	-	-	-	-	222 695	3 911 083	163 556 104	179 078 267
	2013	-	135 075	149 183	49 000	-	-	-	-	224 290	55 333 027	149 198 032	-
Budżet Państwa	2007	64 343 611	-	-	-	-	1 335 804	20 839 023	-	-	-	26 154 586	112 673 024
	2008	70 465 167	-	-	-	-	1 383 370	21 872 832	-	-	-	26 091 723	119 813 092
	2009	75 576 313	-	-	-	-	1 420 584	23 173 197	-	-	-	15 824 532	115 994 626
	2010	77 907 657	-	-	-	-	1 334 632	23 033 777	-	-	-	2 765 328	105 041 394
	2011	84 333 976	-	-	-	-	1 473 671	23 266 427	-	-	-	2 999 069	112 073 143
	2012	89 906 479	-	-	-	-	1 231 966	23 590 276	-	-	-	2 571 508	117 300 229
	2013	87 965 279	-	-	-	-	1 366 379	23 787 852	-	-	-	55 642 633	-
PFRON	2007	2 704 913	-	-	-	-	-	-	1 162 000	-	-	18 224 046	22 090 959
	2008	414 100	-	-	-	-	-	-	8 690 000	-	-	15 217 285	24 321 385
	2009	66 295	-	-	-	-	-	-	3 651 340	-	-	11 064 300	14 781 935
	2010	-	-	-	-	-	-	-	2 850 000	-	-	8 610 421	11 460 421
	2011	-	-	-	-	-	-	-	2 908 800	-	-	8 756 518	11 665 318
	2012	-	-	-	-	-	-	-	5 742 928	-	-	13 193 847	18 936 775
	2013	-	-	-	-	-	-	-	2 993 835	-	-	7 546 678	-

Inne środki	2007	-	-	-	-	-	-	-	-	6 930 755 *	-	6 930 755
	2008	-	-	-	-	-	-	-	-	47 226 342 **	-	47 226 342
	2009	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2011	-	-	-	-	-	-	-	-	42 606 130*	-	42 606 130
	2012	-	-	-	-	-	-	-	-	70 847 079 * 38 149 023 ***	-	108 996 102

* - środki pochodzące z Miasta. W ich ramach był prowadzony program łamania barier urbanistycznych.

** - środki pochodzące z Miasta i Unii Europejskiej. W ich ramach był prowadzony program łamania barier urbanistycznych.

*** - środki pochodzące z Miasta i budżetu Państwa. W ich ramach był prowadzony program łamania barier urbanistycznych.

Program na lata 2014-2020 będzie finansowany:

- ze środków własnych Miasta,
- ze środków przekazanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- z innych środków, takich jak np. dotacja celowa z budżetu Państwa, Fundusz Pracy czy programy Unii Europejskiej.

3. Podmioty uczestniczące w Programie

W realizacji Programu biorą udział komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi, jednostki organizacyjne Miasta oraz organizacje pozarządowe i jednostki pomocnicze Miasta. Podmiotem współpracującym przy realizacji Programu jest Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych. Do podmiotów realizujących Program należą:

1. Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi.
2. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi wraz z jednostkami nadzorowanymi, np. domami pomocy społecznej, Miejskim Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności.
4. Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi.
5. Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.
6. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne – Łódź Sp. z o. o.
7. Zarząd Dróg i Transportu.
8. Organizacje pozarządowe zajmujące się osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami.
9. Jednostki pomocnicze Miasta.
10. Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. wdrażania Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnościami.

Należy podkreślić szczególną rolę organizacji pozarządowych z terenu Łodzi skupiających środowiska działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami, osoby niepełnosprawne i ich bliskich. Organizacje te prowadzą szeroką i różnorodną działalność dotyczącą osób z różnymi schorzeniami i realizują co roku wiele zadań na rzecz tego środowiska.

Włączenie organizacji pozarządowych oraz jednostek pomocniczych Miasta Łodzi w realizację Programu ma niezwykle ważne znaczenie, a ich udział powinien się sukcesywnie zwiększać. Finansowa i pozafinansowa, partnerska współpraca władz samorządowych i organizacji pozarządowych będzie polegać na:

- powierzaniu organizacjom pozarządowym wykonywania zadań publicznych;
- wspieraniu wykonywania zadań publicznych przez organizacje pozarządowe;
- umożliwieniu organizacjom pozarządowym (lub wystosowanej przez nie reprezentacji) uczestnictwa w procesie monitorowania i ewaluacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami;
- wspieraniu powstawania nowych organizacji pozarządowych i środowisk działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
- wspieraniu dialogu społecznego dotyczącego działania i aktualizowania Powiatowego Programu Działań poprzez np. organizowanie i wspieranie organizowania spotkań dyskusyjnych z różnymi środowiskami, grupami i autorytetami; współpracę ze środowiskiem akademickim; badania opinii publicznej (ankietowanie, sondaże internetowe).

V. Monitoring

Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie corocznie, w oparciu o wskaźniki określone dla poszczególnych działań i będzie dotyczył postępu rzeczowego oraz ilościowego lub finansowego, w zależności od rodzaju przyjętego parametru. Monitorowanie zadań będzie leżało w gestii osób odpowiedzialnych za realizację konkretnego działania. Natomiast roczną informację zbiorczą, nt. wszystkich działań, sporządzą pracownicy Oddziału ds. Osób Niepełnosprawnych. Sprawozdanie zostanie sporządzone w formie karty realizacji Programu, która będzie zawierała zarówno merytoryczny opis działań, jak i wskaźniki a także wykaz napotkanych w trakcie realizacji problemów i uwag na przyszłość. Termin nadsyłania sprawozdań częściowych przez osoby odpowiedzialne za realizację konkretnego działania – do 31 stycznia każdego roku, następującego po okresie podlegającym monitorowaniu. Czas

na sporządzenie sprawozdania zbiorczego – nie później niż do 15 marca. Sprawozdanie będzie zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Miasta Łodzi. Na podstawie przeprowadzonych analiz Program będzie ewaluowany. W procesie tym, w sposób aktywny, uczestniczyć będą organizacje pozarządowe oraz Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. wdrażania Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnościami.

VI. Zakończenie

Program powstał w oparciu o analizę potrzeb osób niepełnosprawnych z naszego regionu oraz Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Łodzi. Oprócz krótkiej charakterystyki potrzeb tej kategorii społecznej przedstawia kierunki działań, mających na celu likwidację ograniczeń, z jakimi spotykają się na co dzień niepełnosprawni.

Program wyznacza zadania w takich dziedzinach jak dostęp do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, włączającego nauczania dzieci i młodzieży w szkołach, korzystania ze szkolnictwa specjalnego, pomocy psychologicznej i pedagogicznej, życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, samorządnej reprezentacji środowiska, uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym i sportowym.

Oprócz sformułowania rodzajów zadań do realizacji, w projekcie wskazano instytucje i organizacje, które będą przyczyniały się do pełnego włączenia osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne.

Program ma charakter otwarty. Przewiduje uwzględnianie różnorodnych potrzeb i możliwości ich zaspokajania, tak, by elastycznie reagować na zmieniającą się rzeczywistość oraz zwiększać efektywność realizowanych zadań.

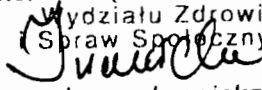
Aby móc to osiągnąć, ze względu na długą perspektywę czasową Programu najprawdopodobniej konieczne będą jego aktualizacje, które uwzględnią wyniki ewaluacji Programu jak również m.in. zmiany społeczno-ekonomiczne, zmiany prawne oraz zmiany zapotrzebowania na dane rozwiązania i działania.

UZASADNIENIE

Przedłożony projekt „Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w mieście Łodzi w latach 2014-2020” stanowi realizację art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Przepis ten określa, iż do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Rada Miejska w Łodzi uchwałą Nr XXIX/524/11 z dnia 28 grudnia 2011 r., przyjęła „Strategię rozwiązywania problemów społecznych w mieście Łodzi na lata 2011-2015”. Przedłożony projekt jest zgodny z tą Strategią.

Program nie wywołuje dodatkowych skutków finansowych dla Miasta. Finansowanie, tak jak w latach poprzednich, będzie zależało od corocznie uchwalanego budżetu Miasta, dotacji z PFRON oraz dotacji z budżetu Państwa.

p.o. ZASTĘPCY DYREKTORA
Wydziału Zdrowia
i Spraw Społecznych

Iwona Iwanicka